

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان خوزستان
معاونت آموزش ابتدایی
اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

درسنامه مطالعات اجتماعی

پایه ششم

درس ۱۲ مطالعات

« چرا فرهنگ و هنر در دوره ی صفویه شکوفا شد؟ »

دانش آموزان عزیز، در درس گذشته آموختیم که اوج شکوفایی شهر اصفهان در دوره ی صفویه بوده است.

در این درس با دلایل شکوفا شدن فرهنگ و هنر در این دوره آشنا می شویم.

تشکیل حکومت صفویه:

دانش آموزان خوبم، در اوایل قرن دهم هجری اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران نابسامان بود و حکومت قدرتمند وجود نداشت و

هر بخش کشور در اختیار حکومتی بود. در این اوضاع آشفته **شاه اسماعیل صفوی** سلسله ی صفویه را تاسیس کرد.

مشهورترین پادشاه صفویه شاه عباس اول است که اصفهان را به پایتختی انتخاب کرد.

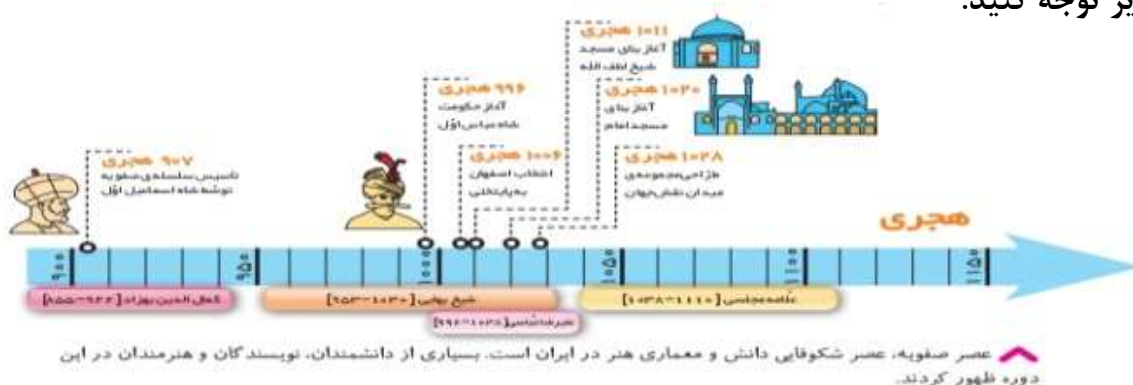
با مطالعه ی دقیق کتاب درسی، متوجه می شویم که، صفویان، مذهب شیعه را مذهب رسمی کشور اعلام کردند و آن ها از

عالمان دینی و مراسم مذهبی حمایت می کردند و به ساختن مساجد علاقمند بودند.

قلمرو صفویان

به خط زمان زیر توجه کنید.

عصر صفویه، عصر شکوفایی دانش و معماری هنر در ایران است. بسیاری از دانشمندان، نویسندگان و هنرمندان در این دوره ظهور کردند.

با بررسی خط زمان متوجه می شویم که، عصر صفویه ، عصر شکوفایی دانش و معماری هنر در ایران است. دانش آموزان عزیزم : در فعالیت یک کتاب، از شما خواسته شده که با دقت کاربرگ شماره ۱۴ را انجام دهید.

شما می توانید یک خط زمان برای سن دو نفر از اعضای خانواده، و خودتان بکشید.

جدول زیر را با توجه به متن درس پر کنید.

مذهب صفویان

علاقه صفویان به ساخت.... بود

پایتخت صفویان

مشهورترین پادشاه صفوی

دلایل گسترش هنر و معماری در دوره ی صفویه به شرح زیر است.

حکومت قدرتمند و یکپارچه

صفویان توانستند مخالفان و دشمنان خود را در داخل کشور سرکوب کردند. آنها با دشمنان قدرتمند خود، مانند عثمانی ها در غرب و ازبکان در شرق نیز جنگیدند و پیروزی هایی را بدست آوردند.

رونق تجارت

در دوره ی صفویه ، تجارت و دادوستد رونق زیادی پیدا کرد. کالاهای صادراتی مهم ایران در آن زمان، ابریشم و پارچه های زربفت ، و سنگهای قیمتی و خشکبار بود، که هم از راه خشکی با کاروان ها و هم از راه دریا با کشتی به کشورهای دیگر فرستاده می شد. از این تجارت ثروت و درآمد خوبی بدست می آمد.

نمونه پارچه زربفت در دوره صفویه

برقراری امنیت در راه ها و شهرها

حکومت صفویه ، به ساختن راهها و کاروانسراها اهمیت زیادی می داد.

کاروانسراها ، محل استراحت و تامین آذوقه ی مسافران و چهار پایانی بود که راه های طولانی را از شهری به شهری دیگر طی می کردند. صفویان امنیت را در راه ها و شهرها برقرار کردند و همین امنیت باعث می شد کاروان ها با آسودگی سفر کنند.

کاروانسرای شاه عباسی، سمنان

حمایت از هنرمندان

حاکمان صفویه به ویژه شاه عباس از هنرمندان و صنعتگران و دانشمندان حمایت می کردند. ، آن ها برای ساختن بنا های با شکوه ، پول زیادی خرج می کردند.

شاهان صفوی مانند سایر شاهان ثروتمند بودند. آن ها زمین های زیادی را در کشور به ملک شخصی خود در آورده بودند.

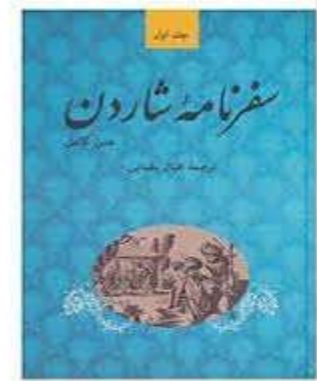
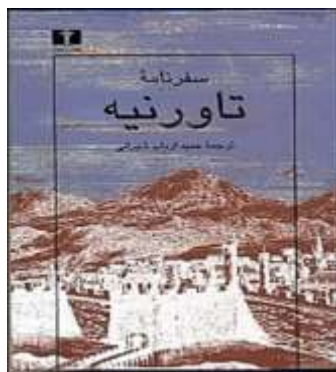
درآمد حکومت و مخارج شاه و درباریان، از راه مالیات هایی که از ولایات می گرفتند، تامین می شد. کشاورزان و بازرگانان و

صنعتگران و همه ی مردم مجبور بودند بخشی از درآمد خود را به ماموران حکومت بدهند.

در زمان های گذشته سفر از سرزمینی به سرزمین دیگر دشوار بود، اما در آن زمانگاهی افرادی پیدا می شدند که برای آشنایی با شهرهای دیگر و مردمان آنها و به قصد زیارت یا تحصیل علوم دینی با همه ی رنج و مشقت، سفر می کردند و سفر آن ها گاهی ماه ها یا سال ها طول می کشید.

سفرنامه: بسیاری از جهانگردان دیده ها و شنیده ها و خاطرات خود را از سفرهایشان می نوشتند و گاهی با نقاشی نیز تصور می کردند. به این نوشته ها «سفرنامه» می گویند.

در دوره های مختلف تاریخی ، جهانگردان زیادی از اصفهان دیدن کرده، و در سفرنامه های خود درباره ی این شهر مطالبی نوشته اند.

دو نمونه از این سفرنامه ها را در تصویر می بینید.

دانش آموزان عزیزم، با دقت فعالیتهای ۳ و ۲ را در کتاب کامل کنید.

جدول را با توجه به مطالب بالا کامل کن.

کالاهای صادراتی مهم
ایران در دروه صفوی

دشمنان صفوی در
شرق و غرب

کالا ها از چه راه
هایی صادر می شدند؟

فرزند پرتلاشم: پس از مطالعه دقیق این درس به سوالات زیر پاسخ بده.

- ۱- در اوایل قرن دهم هجری، اوضاع ایران چگونه بود؟
- ۲- کدام شاه صفوی اصفهان را به پایتختی انتخاب کرد؟
- ۳- عصر شکوفایی دانش و هنر در چه دورانی بوده است؟
- ۴- دلایل گسترش هنر و معماری در دوره صفویه را نام ببرید؟
- ۵- تجارت چگونه در دوره صفویه رونق پیدا کرد؟
- ۶- کاروانسرا چگونه جایی است؟
- ۷- چه عاملی باعث شد در دوره صفویه کاروان ها با آسودگی سفر کنند؟
- ۸- حاکمان صفوی چگونه از هنرمندان و دانشمندان حمایت می کردند؟
- ۹- درآمد حکومت صفوی و مخارج شاه و درباریان از کجا تامین می شد؟
- ۱۲- در گذشته افراد به چه منظور سفر می کردند؟
- ۱۳- سفرنامه چیست؟ دو نمونه از سفرنامه هایی که به اصفهان مربوط است را نام ببرید.
- ۱۴- جدول زیر را کامل کنید.

